

Förslag till beslut om användning av 470-790 MHz frekvensbandet i Unionen

2015/16:FPM51

Näringsdepartementet

2016-03-07

Dokumentbeteckning

KOM(2016) 43

Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om användningen av frekvensbandet 470-790 MHz i Unionen.

Sammanfattning

Kommissionen föreslår i harmoniseringsbeslutet tidsgränser för när medlemsstaterna ska tillåta användning av trådlösa bredbandstjänster i frekvensbandet 694–790 MHz. Kommissionen föreslår vidare att frekvensområdet 470-694 MHz eller delar av det ska finnas tillgängligt för markbundet tillhandahållande av audiovisuella medietjänster till masspublik inklusive fri-tv och för användning för programskapande och särskilda händelser (Programme Making Special Events, PMSE). Regeringen stödjer att frekvensbandet 694–790 MHz harmoniseras på det sätt som föreslås av kommissionen. Frekvensområdet 470-694 MHz bör fortsatt användas för marksänd tv i enlighet med internationella överenskommelser. De tekniska förhandlingar som föregått det aktuella förslaget har inte i någon större utsträckning omfattat frågan om möjlighet till flexibel nedlänk i tv-bandet. Därför bör beslutet inte innehålla sådana skrivningar.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den Internationella Teleunionens (ITU) världsradiokonferens 2012 (WRC-12) beslutade att 694–790 MHz-bandet (700 MHz-bandet) ska vara allokerat till såväl rundradio som mobila tjänster direkt efter WRC-15, s.k. koprimär allokering. Vid WRC-15 slutfördes de internationella diskussionerna om tekniska och regulatoriska parametrar för 700-bandet. Det noterades att den

liknande användningen för 700 MHz-bandet i alla ITUs regioner innebär ett sällsynt tillfälle för i det närmaste global harmonisering av frekvensbandet för trådlösa bredbandstjänster. Vid WRC-23 kommer studier om den framtida användningen av frekvensbandet bl.a. 470-694 MHz (tv-bandet) att diskuteras.

Inom EU tillsattes 2013 en högnivågrupp för att hitta en gemensam position rörande frekvensbandet 470-790 MHz framtida användning. Ordföranden för högnivågruppen publicerade en rapport (Lamy-rapporten) som rekommenderade att 700 MHz-bandet ska användas för trådlöst bredband samtidigt som marksänd tv fortsatt ska användas i tv-bandet.

Policygruppen för radiospektrumfrågor (Radio Spectrum Policy Group, RSPG) har antagit en ståndpunkt som stödjer trådlöst bredband i 700 MHz-bandet genom ett koordinerat EU-förfarande. RSPG rekommenderar harmoniserade tekniska villkor och en gemensam slutpunkt för effektiv användning och långsiktig användning av tv-bandet för marksänd tv inklusive digital marksänd tv.

Den 6 maj 2015 presenterades EU:s strategi för en inre digital marknad.¹ Av strategin framgår bland annat att kommissionen kommer att utarbeta särskilda förslag om samordnad tilldelning av det 700 MHz-band som är särskilt väl lämpat för bredbandstjänster på landsbygden och tillgodoser de speciella behoven för distribution av audiovisuella medier.

I Radiospektrum kommittén (RSC) förhandlas de tekniska parametrarna för trådlöst bredband i 700 MHz-bandet. Ett sådant tekniskt harmoniseringsbeslut antas troligen under våren 2016.

I regeringsbeslut den 27 februari 2014 om sändningsutrymme för tv-sändningar beslutade regeringen bland annat att 700 MHz-bandet kan göras tillgängligt för andra ändamål enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Regeringens inriktning är att genomförandet av beslutet om sändningsutrymme för marksänd tv ska fortsätta så att utrymningen av 700 MHz-bandet kan ske i tid och på ett så smidigt sätt som möjligt för de aktörer som är påverkade, (prop. 2015/16:1, UO 22).

Den 2 februari 2016 expedierade kommissionen nu aktuellt förslag till beslut om användningen av frekvensbandet 470–790 MHz i unionen.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget anger den 30 juni 2020 som tidsgräns för när medlemsstaterna ska tillåta att 700 MHz-bandet får användas för markbundna system som kan tillhandahålla trådlösa bredbandstjänster och att medlemsstaterna senast den

¹ Meddelande från kommissionen till europaparlamentet, rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén - En strategi för en inre digital marknad i Europa, KOM(2015) 192 final.

31 december 2017 ska ha ingått alla gränsöverskridande frekvenssamordningsöverenskommelser som är nödvändiga inom unionen.

2015/16:FPM51

Senast den 30 juni 2022 ska medlemsstaterna tillåta överföring eller uthyrning av nyttjanderätter avseende spektrum för elektroniska kommunikationstjänster i 700 MHz-bandet.

Medlemsstaterna ska säkerställa att tv-bandet eller delar av det ska finnas tillgängligt för markbundet tillhandahållande av audiovisuella medietjänster till masspublik och för användning av PMSE.

Senast den 30 juni 2017 ska medlemsstaterna anta och offentliggöra sina nationella planer och tidsplaner för fullgörandet av sina skyldigheter enligt beslutet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Av 3 kap. 2 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) framgår att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Regeringen har gett Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att ta fram en nationell planeringslösning för marksänd tv i frekvensbanden 174–230 MHz och 470–694 MHz. Uppdraget redovisades den 14 januari 2016² och den planeringslösning som tagits fram för att implementeras till 2017 möjliggör sex markbundna nationella tv-nät, medger sändningar av regionala program i mer än ett sändarnät, påverkar inte möjligheten till utbyggnad av digital ljudradio i frekvensbandet 174-240 MHz och möjliggör att 700 MHz-bandet kan frigöras för annan användning än för marksänd tv från och med den 1 april 2017.

I 3 kap. lagen (2003:289) om elektronisk kommunikation (LEK) regleras rätten att använda radiofrekvenser och nummer och i 4 kap. radio- och tv-lagen (2010:696) (RTVL) regleras krav på tillstånd på frekvenserna 87,5-108 MHz, 174-240 MHz och 470-790 MHz.

Förslaget innebär ingen påverkan på LEK, däremot innebär regeringens beslut från 2014 om ändring av sändningsutrymmet för tv-näten att 4 kap. 2 § och 10 kap. 1 § RTVL kommer att behöva ändras så att tillstånd för tv-respektive ljudradiosändningar krävs när sändningar ”sker på frekvenserna 87,5-108 MHz, 174-240 MHz och 470-~~694~~ MHz.”

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget i sig kommer inte att innebära några budgetära konsekvenser för statsbudgeten eller EU:s budget. I Sverige har kostnaderna för den ändrade frekvensanvändningen för 700-MHz-bandet redan uppkommit i samband

² N2016/00299/ITP.

med regeringens beslut om sändningsutrymme för tv från 2014. Förslaget att medge flexibel användning för ned-länk i tv-bandet skulle dock potentiellt kunna ge ökade kostnader på längre sikt för enskilda medlemsstater eller Europa som helhet. Risker finns att senare behov av harmonisering i tv-banderna kan försvåras och bli dyrare genom att olika medlemsstater inför olika lösningar i olika delar av tv-banderna vilket kan försvåra frekvensplanering och leda till utveckling av olika lösningar hos olika utrustningstillverkare.

Kommissionens har i sin konsekvensanalys bl.a. uppgett följande. Den nytta som förslaget kommer att innebära är ytterligare EU-harmoniserat spektrum för trådlöst bredband för att nå målet för tillgängligt spektrum enligt radiospektrumpolicyprogrammet (RSPP). Förslaget kommer att bidra till målen för den digitala inre marknaden bredbandsmålen för den Europeiska digitala agendan, minska fragmenteringen i tv-bandet och förebygga störningar mellan trådlöst bredband och digital marksänd tv, främja innovation och en marknad för mer effektiva tekniker, anpassa frekvenserna till nya former av audiovisuell konsumtion samtidigt som den nuvarande fritv-modellen behålls, ge medlemsstater flexibilitet att öppna tv-bandet för annan användning än digital marksänd tv och PMSE samt stärka EUs ställning vid internationella förhandlingar rörande tv-bandet.

Kostnaderna för förslaget är förknippade med att tillhandahållare av marksänd tv och PMSE användare kommer att ha tillgång till en mindre del av UHF-spektrumet. Omplanering av tv-bandet kan innebära kostnader för omkonfiguration av sändarnäten och nätverksoperatörerna kommer att behöva uppgradera sina system till mer effektiva tekniker på förhållandevis kort tid. Konsumenterna kommer att tvingas göra nya kanalsökningar eller byta viss utrustning.

De små eller medelstora företag som främst kommer att påverkas negativt är användare av PMSE-utrustning. Å andra sidan kommer många företag med behov av trådlöst bredband att gynnas av ytterligare tillgång till spektrum. Kommissionen har i ett implementeringsbeslut försäkrat att grundläggande spektrum finns tillgängligt för PMSE-användning.³

För medlemsstaterna kommer kostnad och nytta bero på tillämpligt nationellt regelverk, t.ex. möjligheter och villkor för återkallande av licenser, förnyelse och ändring av licenser samt administrativa kostnader. Auktioner av spektrum kan förväntas generera intäkter samtidigt som allmänna stödåtgärder kan behövas för uppgradering av slutanvändarutrustning.⁴

Sverige har redan förberett frigörande av 700 MHz-bandet för annan användning än marksänd tv genom sändningsutrymmesbeslutet för tv från 2014. En planeringslösning är framtagen för att möjliggöra ett minimum av

³ Kommissionens beslut 2014/641/EU.

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/impact-assessment-proposal-decision-european-parliament-and-council-use-470-790-mhz-frequency>.

sex markbundna nationella tv-nät och förberedelse pågår hos nätoperatörerna. Det innebär att frigörandet inte innebär någon begränsning i möjligheten att sända marksänd tv. SVT har beräknat merkostnaderna till följd av regeringsbeslutet att frigöra 700 MHz-bandet under den resterande delen av tillståndspanen till 310 miljoner kronor, varav 115 miljoner kronor beräknas uppkomma under 2016. För övriga tv-nätet är det i första hand operatören Boxer som får ökade kostnader för omplanering av näten och genom de krav på snabb teknikutveckling som ett minskat frekvensutrymme innebär. Användare av PMSE-utrustning förväntas också drabbas av vissa kostnader genom den ändrade användningen av 700 MHz-bandet. PTS har i en förstudie gjort bedömningen att flyttkostnaden för trådlösa mikrofoner kan kosta mellan 300 000 kr och 60 miljoner kronor som fördelas på de olika tillståndshavarna och innehavarna av sådan utrustning.⁵ En auktion av frekvenser i 700 MHz-bandet förväntas innebära ett tillskott till statsbudgeten. Det nu aktuella förslaget beräknas inte innebära några ytterligare budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till att 700 MHz-bandet harmoniseras och delar i huvudsak slutsatserna av den konsekvensanalys som kommissionen har tagit fram. Post- och telestyrelsens plan är att tilldela 700 MHz-bandet från och med den 1 april 2017. Därmed kommer Sverige uppfylla kraven enligt beslutet med marginal. Regeringen vill verka för en flexibel användning av frekvenserna för trådlös bredbandskommunikation i 700 MHz-bandet och för stabilitet vad gäller frekvenserna i tv-bandet. Förslaget att medge nationell flexibilitet för ned-länkad mobil data kommunikation i tv-bandet – såsom förslaget är utformat – är emellertid inte tillräckligt utrett och riskerar därmed att skapa problem för såväl marksänd tv som för eventuell framtida annan användning av tv-bandet. Förslaget kan medföra ineffektiv frekvensplanering och problem med framtida internationell koordinering. Regeringen förordar därför att beslutet följer det beslut som fattades i WRC15 som innebär inga förändringar i tv-bandet i Europa.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Arbetet med den tekniska harmoniseringen av 700 MHz-bandet har pågått ett tag och det finns en enighet i frågan att 700 MHz-bandet ska användas för att tillhandahålla trådlösa bredbandstjänster. Tyskland och Frankrike har redan påbörjat tilldelning av 700 MHz-bandet för trådlösa bredbandstjänster och Finland är på väg att göra samma sak. Några medlemsstater vill ha större

⁵ Förstudierapport 700 MHz, PTS-ER-2015:10.

flexibilitet när det gäller genomförandedatumet och vill kunna förlänga tiden om behov uppstår.

2015/16:FPM51

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF).

Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet i artikel 294 EUF. Detta innebär att rådet och Europaparlamentet gemensamt antar beslutet. Beslut fattas med kvalificerad majoritet i rådet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen uppfylls subsidiaritetsprincipen eftersom initiativets syften inte kan uppnås av medlemsstaterna på egen hand samtidigt som förslaget gör det möjligt att ta hänsyn till nationella omständigheter (i både 700 MHz-bandet och tv-bandet). Kommissionen uppger att en icke-tvingande åtgärd inte skulle göra unionssamordningen obligatorisk eller ålägga medlemsstaterna att vidta åtgärder. Ett beslut förespråkas framför en förordning, eftersom åtgärderna medför skyldigheter för medlemsstaterna men är inte avsedda att ha direkt tillämpliga effekter i medlemsstaterna för privata aktörer. Ett beslut är också lämpligare än ett direktiv eftersom förslaget till åtgärd inte omfattar en hel uppsättning allmänna bestämmelser som ska införlivas i nationell lagstiftning utan endast ett begränsat antal specifika åtgärder som ska vidtas av medlemsstaterna. Regeringen delar kommissionens bedömningar.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det nederländska ordförandeskapets plan är att rådet ska anta en allmän inriktning vid TTE-rådet den 26 maj 2016.

PMSE - (programskapande och särskilda händelser, *programme making and special events*) omfattar ett stort antal tillämpningar för bild- och ljudöverföring som blir allt viktigare för utvecklingen inom medie- och underhållningsindustrin i unionen. De inbegriper radio- och tv-sändningar, kultur-, musik- och teaterföreställningar samt sociala och idrottsliga evenemang. PMSE -utrustning används för yrkesmässiga och icke-yrkesmässiga ändamål, alltifrån lokala till EU-omfattande evenemang. Trådlösa mikrofoner är den vanligaste och mest utbredda typen av trådlös PMSE-ljudutrustning, och tillhörande system omfattar bärbara in-ear-medhörnings- och talkbacksystem och trådlös mikrofon- och in-ear-kommunikation.

UHF – (*Ultra hög frekvens, ultra high frequency*) Radiofrekvenser mellan 300 MHz och 3 000 MHz.

Spektrum – Elektromagnetisk strålning av olika våglängder.

Radiofrekvenser – Elektromagnetisk strålning av med våglängder mellan 3 kHz och 300 GHz.

Hz (Hertz) – SI-enheten för frekvens, eller händelse per sekund. Händelsen är vanligen någon svängning eller period hos någon form av våg.